

Borja doble

Les commemoracions de l'any Borja, proclamat així el passat 2000 per acord de les Corts Valencianes, s'han concretat amb notable èxit en les tres exposicions sobre els papes Borja, el seu temps i el seu país muntades pel Consorci de Museus de la Comunitat Valenciana. Les seues han estat la mateixa ciutat de València, la Xàtiva nadiua del llinatge Borja i la Gandia florent que els va veure enlairar-se i esdevenir grans senyors del ducat. Aquestes tres ciutats se n'han repartit els continguts perquè les tres exposicions simultànies es complementen.

Com és habitual, i per il·lustrar dites activitats, han estat publicats fins ara dos gruixuts catàlegs, els de Xàtiva i Gandia, magníficament editats a tot color. El seu contingut consta en ambdós casos de dues parts clarament diferenciades; d'una banda, l'estricta catàleg en forma de fitxes de les peces exposades en les sales, acompanyats de la corresponent fotografia i uns textos explicatius del seu caràcter i motius que els relacionen amb els Borja, la societat d'aquells temps i l'art o la religió coetànies.

D'altra banda, els volums arrepleguen un conjunt d'estudis de diversos especialistes en història i art valencià dels segles XV i XVI, la qual cosa pretén donar una imatge més completa del context i de l'època en què visqueren els papes Borja, la segona meitat del segle XV, anys del renaixement.

El volum sobre Xàtiva, editat en castellà, està dedicat a *La llar dels Borja*, entesa com la ciutat i escenari històric on té el seu origen el llinatge familiar. Consta d'una dotzena justa de col·laboracions curtes reunides en tres àmbits temàtics.

Els dos primers pretenen situar el lector en l'espai urbà de la ciutat de Xàtiva durant els segles XIV i XV, parlant del seu urbanisme, de l'organització municipal i de les edificacions més notables entre les quals es varen

moure els membres de la família en la seua primera època.

El segon bloc presenta quatre treballs sobre la societat del segle XV, amb una especial dedicació a la reconstrucció de les famílies nobles i burgeses que conformaren l'elit dirigent de l'urbs durant aquells temps, així com als seus palaus i formes de vida.

Finalment, el tercer bloc temàtic de les col·laboracions és dedicat a la pro-

sentació, format i divisió interna que el de Xàtiva, amb una primera part amb estudis i una segona de fitxes descriptives sobre les peces exposades.

Gran part dels treballs reunits van dedicats a les bases econòmiques i la riquesa del ducat, personificat en el molt rendible conreu i explotació de la canyamel per a elaborar sucre en la comarca de la Safor del segle XV.

Un segon bloc parla de la creació del ducat borgià a Gandia i sobre l'espai urbà de dita ciutat, i clouen la part dels estudis tres treballs sobre les relacions artístiques entre les terres valencianes i la Itàlia del renaixement, relacions que deuen molt al mecenatge d'aquesta família enlairada a la Roma papal. Així mateix s'ha reeditat un antic treball del pare Batllori sobre els dos papes Borja. Tot plegat una bona oportunitat per a posar-se al dia sobre les darreres investigacions acadèmiques sobre aquesta família valenciana i el seu temps, a més

Per a les exposicions sobre els Borja a Xàtiva i Gandia s'han publicat dos catàlegs amb textos d'especialistes en la matèria.

jecció dels Borja, tant en el vessant del gran estat senyorial que aconseguiren reunir a les darreries del segle XV, com a la documentació dels altres Borja, la part de la família que es va quedar a Xàtiva.

Així mateix, altres treballs parlen dels valencians que anaren a Roma aprofitant el patronatge o l'entorn favorable de la família Borja per a fer estudis, fer carrera o buscar fortuna.

Per la seua banda, el catàleg de l'exposició celebrada a Gandia, *Sucre & Borja*, té formalment la mateixa pre-

de gaudir de l'extensa col·lecció fotogràfica dels dos volums.

Eduard Guinot

Bibliografia

—*Sucre & Borja. La canyamel dels Ducs. Del trapig a la taula*, edició a cura de J. A. Gisbert. Generalitat Valenciana. Alacant, 2000;

—*El hogar de los Borja*, edició a cura de Vicent Pons i Mariano González Baldoví. Generalitat Valenciana. València, 2001.